

SIGMOND ISTVÁN

A vértanúk huszonegyre is ráhúznak egy lapot

A föld Isten órája – mondják –, és a visszafele haladó fogaskerekek is elő-reviszik az óramutatót. Elérzékenyülve hallgatjuk a hatalmasok bölcsességéből kivirágzó gondolatot, mi, fogaskerekek, a visszafele haladók, akik egymást tiporva dicsérjük, imádjuk és áldjuk az Urat, szívünkben Mária-képbe csomagolt angyalhaj csillog, agyunkban dögkeselyűk tatarozzák az eltékozolt tegnapot. Az égre kacsingatunk minduntalan, hátha kiosztják nekünk a kioszthatatlant, a mannából emelt sírhantokat, csakhogy az ármány is reánk zuhan, felveszi testünk formáját s a gondolatnak is keretet ad, s persze magával hozza az ősi próféciát: guanó leszél, guanó, bizony, de kijár neked az ősi bódulat, a mankón járó hit is téged támogat, s a remény botladozva, sarat taposva fogja a kezéd, s énekelteti veled a győzelmi dalokat, kinek a győzelmét, az ő titka marad. Nincs kiút? Dehogy nincs, kedvesem. Csakhogy te halott imákban keresed a fényt, s úgy ugrabugralsz a nem létező csóvák között, ahogy a megveszekedett farkascscordák üldözik az égbe menekült hangokat, a kuvaszét, mely szerénadot vonít a hullócsillagnak, s az öngyilkosét, ki irgalomért vinnyog, s közben megbocsát a hívők urának. A kiúttalanság az egyetlen, amely a kiút maszkjában előtted terem, ragadd meg, öleld, szeresd, s tedd magadévá szenvedélyesen, mert előbb-utóbb úgyis az övé leszél. Nem a testedre fáj a foga (kin kell a kromoszómákban kushadó, öröklött mocsok?), a lelkedből csinál bohócot. Jobban jársz, ha behunyod a szemed, az élők egy másik bolygón tanulják az egyszerűet, téged ide vonzolt sorsod szekere, ahol csonka keresztet lengetve mondják az Igét, s szemfedőt viselnek pelenka helyett. És megátkozták a kenyeret. És a prostituált szellemek elfelejtik a hazát, melyet talpuk alól kirángattak; a hóhérmaszokban ágáló, elvetemült, ribanc istenek, ám a szívdobogás megmaradt, csakhogy nem a lélekben rezonál, hogy kikongassa benne a himnuszokban elrejtett, évezredes csodát, a zsigerekben terjednek a hangok, az agyban, a csontvelőben, az inakban és a vérerekben lüktet a zsákutcákban otthonra lelt, életet mímelő halál. Mondjam el neked a történetet? Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy Isten. S úgy rendelkezett, hogy mindennap halottak napja legyen. Egy hatalmas cellában éljük a végső perceket, mi, istenhívők és hitetlenek, Isten-emberek és ember-Istenek (ne keresd köztük a különbséget, egyazon tolókokcsiban várják az irgalmatlan végzetet, csakhogy az egyik elhitei magával amit a másik nem hihet), és trágyaszagot lenget a szél a fogaskerekek s az óramutatók felett. Guanóként – oh, te, szegény, te, balek – átkaid alacsonyan repülnek, s noha állandóan készenlétben állsz, hogy megkorbácsold ve-

lük az eget, tolladat a felhőkbe döfködöd, tintád a fejedre csepeg. S mielőtt végleg lehunynád a szemed, a mennyei démonok a pofádba röhögnek. S ha még egyszer, utoljára körül akarnád járni a lelkedet, egy helyben topognál minduntalan, a léleknek nincs térfogata, színe és szaga, semmije sincs, merthogy nem is volt soha. Vagy ha volt is valamikor, bábuként tologatják a színfalak mögött, vagyis hát statisztaként jegyzik a lajstromon, és azon derül a limlomok között, hogy hiába a jajszó, a dal, az ima, az agyagba döfött keresztek sem menekülhetnek az enyészet elől. Hinned kell, hinned kell, testvér, higgyed a halált, mert halott voltál, halott vagy, te magad vagy a halál. És neked jutott az a szerep, hogy elföldeld magad, a hit és a remény elrothad veled a föld alatt.

*

Ne várd a tavaszt, sosem jön el. Ígérettek cselédnek szaunát, úrnak felátadást, s nektek, szeretteim, tapsot a gyászbeszéd után. A halál végigvonul az unatkozó sorfalak között, ünnep van. A gyászba öltözött mámor egybetelerte a szájtáti csőcseléket, s a csorda tovább legel a bozótba fulladt templomkert alatt. Nyávogjátok a biblikus dallamot, a szeretet ökörnyálként vonaglik a koporsók körül, aztán megadja magát, s végigfekszik a fényesre gyalult deszkalapon. A kötéláncos, ha ad magára valamit, törött nyakkal végzi a cirkuszi porond közepén. Az utolsó mohikán alig várja, hogy felfalják a vadak, és Kafka sírógörcsöt kapott a föld alatt. A kivégzettek s a kivégzendők között nincs hierarchia, és Murphy törvénykönyve jogalkotói ima. Vezényszóra bomlik az elme, és bölcsődalként himnuszt üvöltenek az ablakod alatt. Kibonthatnám a gondolatsort, de a szóözön nehezen törne fel a rögök közül, aztán meg nálatok, szeretteim, ahol sápadt arccal haldoklik a nap, és a feketén sötétlő sugarak a jövőről gagyognak, a jelen idő összefonódik a múlttal, s ezek ketten együtt járnak a mesebeli kúthoz vezető úttalan utakat, mint az a bizonyos korsó, amely addig próbált áldást kunyerálni a jókedvben s bőségben dúskáló istenektől, amíg védőpajzsként trikolórt csavartak a nyaka köré. De azért mesélj a hajdani tavaszról a csemetédnek, a hazugság úgy szép, ha fellebbenti a halotti fátylat, s mögötte ott röhög a maszk.

*

A metafora kardjába dől a vers, mely otromba szóképekkel dicsőíti a gyógyító, boldog halált, közben az Istenméretű, szilaj öklök pörölyként ütlegelik a határt. A palaszürke karvalynak öltözött, ragadozó lélek-vadászok egy hatalmas üstből osztogatják a mindennapi forró imát, rotyog a sűrű massa, loccsan az áhítatba fulladt, keresztény inkvizíció, a könyörület mennyei gesztusa, mely siettetni az eretnekek feltámadását, hogy eretnek újszülöttekben öltsenek újra testet. (Az agyonvert halleluják megint csak hallelujaként születnek, ahogy a panteistákból sem lesznek természetfölötti szellemek, s a lerombolt templomok helyére is templomot emelnek, esetleg oszlopsort a rőzsén perzselődő pernahajdereknek, merthogy sokféleképpen imádjuk Istent: buzgón fohászkodva

a falakon fityegő szentek képmása előtt, de az égő hús illatában is lubickolhatnak a hitetlenekkel dacoló, alázatos lelkek.) Emberek! Közhírré tétetik, hogy a mai naptól kezdve az idők végezetéig, vagyis tavaszig, amikor Isten a földre költözik, s a mennyei slepp eltakarítja a szennyet, szemetet (Bach fúgái maradnak, mert őket személyesen Isten diktálta tollba – Uram! Mindig ugyanaz a téma? Ugyanaz a téma? –, s azt a viccet is terjeszteni fogják a homokos kannibálról, hadd derüljenek a mennyei macák; a rendszeres hülyítést nem mi találtuk ki, szeretteim, az angyalok már az idők kezdetétől beintésre vihognak, röpdösnek, nyalakodnak és hisznek, ahogy az orvostudomány sem földi találmány, kivéve a szexuálpatólogiát, melyet egy ólatin őshüllő nagymamája dolgozott ki egy pornósztar-fesztiválon Cluj-Napocán), egyszóval mától kezdve mindazok kereszten végzik, akik nem ajnározzák a sasszemű örök földi küldetését, akik délcegen lépkednek a határok mentén fel s alá, hogy kirángassák az ólálkodó szabadság kezéből a tollat s a kaszát, a vérünkéből sugárzó balladát, hogy eltapossák a kárhozatra ítélt tapsot és imát, az utolsó kenetre kiszemelt könnyet, hitet és ragyogást, kuruc szépapám kettétört fokosát, a Cantata profanát és a kiskutyám ugatását, őriztétek, bajtársak (kiknek a bajában vagytok társak?), őriztétek a határt, s vakoljátok be a végvárakra zúdult pörölyök nyomát, és őriztétek az egekből érkező villámlást, mely halottaink soha nem szűnő jalkiáltásából csapódik reánk, és őriztétek... Nem, ne őriztétek. Menjetek a kurva anyátokba, s hagyjatok őrizetlenül bennünket, nekünk már mindegyre szűkült a világ, amatőr sámánok vagyunk és kucséberék, dilettánsok és vakon óbégató, nyájas sokaság, ha Isten velünk, mindenki ellenünk, ha Isten ellenünk, mindenki ellenünk. A diplomamajtókat a hitetlenek sem bántották soha, ti, szeretteim, csukjátok be szépen magatok után a tölgyfából ácsolt monstrumot, hogy a jól végzett ájtatoskodást követően hadd ropják a győzelmi órát a falak közé rekedt, hitszegő imák. Köszönjük, Atyám, idekint megvagyunk. Csak a percekkel gyűlt meg a bajunk, ezek az átkozott manók felfalták az órát, a napot, a századot, s hogy újra lejátsszuk az időszámítást, ehhez csepűragók vagyunk. Sötétben fogjuk a pillangót, és becsületszóra elhisszük, hogy valamikor holdfénynél is látszottak a fűszálak az éjben, ekével szántottak, és mindenkinek jutott egy név a keresztségben, mostanában meg azon rühincselünk eszeveszeten, hogy a feltámadást szállító vonatok nap mint nap elrobognak az orrunk előtt. Egyikünk látni vélte a mozdonyvezetőt, azóta trófeaként tiszteljük a látnokot, no, lám, ugye, hogy kimondatott: szeressétek a zsókert, mert képes handra nyerni a játékot, a vértanúk közben huszonegyre is ráhúznak egy lapot. De még kivárjuk azt a tavaszt, amikor Isten velünk fogyasztja el az utolsó vacsorát, addig bebalzsamozott kezünkben szorongatjuk a betűt, a szót, a mondatot, s bízunk benne, hogy végítéletkor kegyelmes lesz hozzánk a sors, egyenként végeznek velünk, s a közös sírba ordított világszabadság csendesén elpihen a kétmillió jeltelen domborulaton.

Álmaidban az üldözött a te arcodat viseli, s az üldözőben is magadra ismeresz egykoron, egyek vagytok, mint a sziklákba vájt arcok s a rájuk fagyott mosoly, mint a kézfogás s a benne elhamvadt bizalom, a földnek nevezett ingovány s a felszínét meggyalázó emberiszony, és ősanýadat is idesorolhatod, merthogy azon munkálkodik minduntalan, hogy újratereimts csökönyös önmagát, a kéjben fogant majdani balekot, ki úgy hordozza magával a vakságra ítélt szellemet s a golyókkal és közönnyel üldözött gondolatot, ahogy a teremtés fenségét kérdőjelekkel díszíti az önmagából gyököt vont égi hatalom. A hatványra emelés géniuszi suttyomban gyökvonással kezdik a napot (az imént említett matematikai művelet kötőszó sűrűséggel bünteti az eszményesített semmiben tébláboló vágyálmokat), s amikor megkondulnak a tizenkét órát jelző, fájdalmasan ünnepeles harangok, már réges-rég helyreállt az úgynevezett rend, a tabula rasára kárhoztatott perc, mely a távoljövőt is steril pelenkába göngyöli, és a megsokszorosodás döresége közhelyeket sugalló, összerakott betűk halmazaként triumfál. Mire volna még szükség, hogy a jótékony hallucináció cselekvésre buzdítsa a bénára dermedt testet, mely a megaláztatás sugárutaknak álcázott útvesztőin eljutott a végtelenig, a lélek is ott fuldokol a végzettségű mocsokban nyakig, és még sincs veszve semmi, jön a felmentő sereg, ihol a falosz, az isteni. Detektorként kutatja a megejtendő lelkeket (szerencsénk van, a lélekre feszülő pesszarium beszerezhető a könyvpiacra), de már mindenkit megejtett a felsőbbrendű tökély, a szerénység rongyaitól megszabadult ember-istenek délcegen vezetik a dölyfös menetet, a sor végén már a tudóbajos haldoklók is döngetik a mellüket (a hullafoltos eszmék – megváltás, reinkarnáció, halál utáni élet, miegymás –, mint szellemtompító, égből lepotytyant, predestinációs halleluják, nagy betűkkel szerepelnek az értelmező szótárak lapjain), s ez a fantomcipőben menetelő lárvatömeg egyszerűen böm-böli a szöveget: „Ha nem kérdeznek, letagadom!” Ez is lehet filozófia, azoknak való, akik az eredendő bűn köldöksinóráját az elmebajra tekerik, és jól érzik magukat a plusz-mínusz végtelenbe kutyagoló mítoszok farán, s persze keljfeljancsiként életre kel újra a matematika, merthogy megint csak gyökvonásra kényszerül az elfajzott értelem; már a bocsánatos bűnök végösszegéből is gyököt vontatok, s a maradékból gyököt vontok megint, hogy megmaradjon a vigyorgásba merevült hit, mely az ájtatos testet – bűnbocsánat gyanánt – keresztre feszíti. De láss csodát. Vannak szüzek is. Ezek a némberszerű lények, az örök üdvösségre kiszemelt metamorfózák, felhabzsolják a hitet, a detektor győzelmesen kurjanthat megint, reped a lélek-hártya, vérbe fült imák vakítják a tekintetet, s ez tűnik a legbölcsebbnek, amit a földi egyszeregyet megtagadó balga megtehet, hogy lehunyt szemével ne láthassa a káprázatba bűvölt, csilagnak nevezett tetemet s a talpunk alatt agonizáló Földanyát, kit lassan ölé méreggel halálra ítélték a büntetésre szakosodott istenek. A múltat a jövő idő karjaiban érte a végzete, s a jelen időnek nincs jelen ideje. Ne csodálkozz, ha az embriót kérdőjellé görbíti a borzalom.